

Ärende nr. 169/04.00/2017

Jaktvårdsföreningarna

Hänvisning: Viltförvaltningslagen (158/2011) 2 § 1 mom. 3 punkt

ANVISNING OM ORDNANDE AV ÖVERVAKNING AV JAKT

Innehåll

1. GRUNDERNA FÖR ÖVERVAKNING AV JAKTEN.....	2
2. ATT FÖRESLÅ OCH UTNÄMNA JAKTÖVERVAKARE SAMT ANNULLERA UTNÄMNING	2
3. GENOMFÖRANDET AV JAKTÖVERVAKNINGEN.....	3
4. JAKTÖVERVAKARENS UPPGIFTER OCH RÄTTIGHETER.....	5
5. KONTROLL AV JAKTKORT OCH SKJUTPROVSINTYG	6
6. OLAGLIGT FÅNGSTREDSKAP	7
7. JAKTÖVERVAKARENS RÄTTIGHETER I ÖVERVAKNING AV HUNDHÅLLNING	8
8. SÄKERHETSFÖRESKRIFTER.....	9
9. ÖVRIGA SÄRSKILDA ANVISNINGAR.....	9
10. BOKFÖRING, ARVODEN OCH ARKIVERING AV DOKUMENT	10
11. TILLÄGGSINFORMATION	10

1. GRUNDERNA FÖR ÖVERVAKNING AV JAKTEN

Enligt 14 § 1 mom. punkt 3 i viltförvaltningslagen (158/2011) är det jaktvårdsföreningens offentliga förvaltningsuppgift att bistå de myndigheter som svarar för tillsynen över efterlevnaden av jaktlagen vid övervakning av jakten.

Enligt 88 § 1 mom. i jaktlagen (615/1993) ska polisen, gränsbevakningsväsendet, tullmyndigheterna och de jaktövervakare som avses i viltförvaltningslagen inom sina verksamhetsområden övervaka efterlevnaden av bestämmelser och föreskrifter gällande jakt.

Enligt 88 § 4 mom. i jaktlagen:

”Åsidosätts en skyldighet som grundar sig på denna lag eller på bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den, kan regionförvaltningsverket med anledning av en anmälan av en tillsynsmyndighet eller sammanslutning som avses i denna lag eller på ansökan av den vars rätt eller fördelsaken gäller ålägga den försumlige att fullgöra sin skyldighet vid vite eller vid äventyr att det som lämnats ogjort utförs på den försumliges bekostnad.”

Anvisning:

Det är jaktvårdsföreningens lagstadgade uppgift att genomföra övervakning av jakten. I fall av försummelse kan regionförvaltningsverket utfärda föreskrifter om utförande av uppgiften.

2. ATT FÖRESLÅ OCH UTNÄMNA JAKTÖVERVAKARE SAMT ANNULLERA UTNÄMNING

Enligt 20 § 1 mom. i viltförvaltningslagen kan en jaktvårdsförening ha jaktövervakare.

Enligt 10 § i statsrådets förordning om viltförvaltningen (171/2011) har en jaktvårdsförening styrelse till uppgift att ge förslag till Finlands viltcentral om utnämningar av jaktövervakare. Finlands viltcentral utnämner jaktövervakarna bemyndigade enligt 2 § 1 mom. 3 punkt i viltförvaltningslagen.

Enligt 20 § 2 mom. i viltförvaltningslagen kan en jaktvårdsförening välja en person som har 1) fyllt 18 år, 2) är myndig, och 3) är känd som redbar och tillförlitlig och till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften.

Enligt 21 § i viltförvaltningslagen kan till jaktövervakare den utnämnas 1) som med godkänt resultat har genomgått den utbildning som ordnats av Finlands viltcentral och som uppgiften i fråga kräver, eller 2) som tidigare med stöd av 1 punkten har utnämnts till motsvarande uppgift och som tidigast sex månader före ansökan om ny utnämning med godkänt resultat har genomgått den repetitionsutbildning som Finlands viltcentral ordnat och som uppgiften i fråga kräver.

Enligt 22 § i viltförvaltningslagen får en jaktvårdsförenings jaktövervakare tillsättas för högst fem år åt gången.

Anvisning:

Jaktvårdsföreningen avgör självständigt vilka personer den föreslår som jaktövervakare. De personer som föreslås för utnämning ska uppfylla behörighetskraven enligt 20 § 2 mom. i viltförvaltningslagen. På grund av ansvarsfrågorna anses det vara en absolut förutsättning att person som sköter uppgifter i jaktvårdsföreningen har fyllt 18 år och är myndig. Personens hederlighet och pålitlighet bedöms närmast utifrån om personen i fråga blivit misstänkt eller dömd för brott eller om hen är en till sina levnadsvanor lämplig för uppgifterna i fråga. Som synnerligen försvårande anses brott och förseelser med anknytning till jakt, tidigare jaktförbud samt missbruk av rusmedel vara.

Dessutom skall personer som föreslås för utnämning uppfylla de särskilda utbildningskraven enligt 21 § i viltförvaltningslagen. Om personen som skall föreslås, inte har en ikraftvarande utnämning som jaktövervakare i någon jaktvårdsförening, måste personen avlägga den utbildning som ordnats av Finlands viltcentral och som uppgiften i fråga kräver. Ett tidsmässigt krav är, att utbildningen har genomförts tidigast sex månader innan förslaget görs.

Jaktövervakare kan fungera på flera jaktvårdsföreningars områden, såtillvida dessa jaktvårdsföreningar har föreslagit hen som jaktövervakare på sitt område och Finlands viltcentral har utnämnt hen till uppgiften. Kravet på en högst sex månaders period från utförande av utbildningen gäller inte för en sådan person, som redan har en utnämning som jaktövervakare i kraft, och hen föreslås att utnämnas mitt under mandatperioden för samma uppdrag också till en annan jaktvårdsförening. Då kan utnämningen göras för högst den tid som det redan i ikraftvarande uppdraget är.

Finlands viltcentral gör utnämningarna så att utnämningens giltighet löper ut vid utgången av jaktåret (till exempel 1.8.2023–31.7.2028).

Om det framkommer att en utnämnd person verkar osakligt i sitt arbete med offentliga förvaltningsuppgifter ska jaktvårdsföreningen ingripa omedelbart. Jaktvårdsföreningen kan, efter att ha hört den berörda personen, ge denna en anmärkning eller varning. Om det osakliga agerandet i offentliga förvaltningsuppgifter fortsätter eller om det i princip strider mot utnämningsgrunderna, kan Finlands viltcentral annullera utnämningen på begäran av jaktvårdsföreningens styrelse.

Innan ett ärende avgörs skall en part ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras.

3. GENOMFÖRANDET AV JAKTÖVERVAKNINGEN

Anvisning:

En jaktvårdsförening kan utföra jaktövervakning om den har minst en utnämnd jaktövervakare.

En jaktvårdsförening kan genom synlig jaktövervakning som pågår hela verksamhetsåret på verksamhetsområdet (= jaktvårdsföreningens hela område) öka jägarnas kännedom om vikten av att efterleva jaktlagstiftningen. Därtill främjar genomförandet av jaktövervakningen samverkan mellan markägare och jakträttsinnehavare och med de myndigheter som ansvarar för övervakningen av efterlevnaden av jaktlagen.

Verkställandet av jaktövervakningen bör tas i beaktande vid planeringen av jaktvårdsföreningens årliga verksamhet. Härav följer att jaktövervakningen bör ingå i verksamhetsplanen och att medel för jaktövervakningen bör reserveras i budgeten och inom ramarna av denna. Jaktvårdsföreningar inom områden med vargrevir ska utarbeta en övervakningsplan för jakten i enlighet med förvaltningsplanen för vargstammen. Denna övervakningsplan kan inkluderas i den tidigare nämnda verksamhetsplanen. Också polisen, Forststyrelsen eller gränsbevakningsväsendet kan under verksamhetsårets gång ta initiativ till arrangerande av övervakningstillfällen. Enskilda övervakningstillfällen förutsätter alltid att uppdraget kommer från jaktvårdsföreningens styrelse eller att verksamhetsledaren godkänt uppdraget befullmäktigad av styrelsen.

Med det övervakningstillfälle som föreskrivs som fördelningsgrund för statsunderstöd avses inte en kontroll av enskilda jägare, utan en kontroll av i princip flera jägare, utförd i ett visst område under en viss dag. Uppgifterna angående övervakningstillfället, såsom tidpunkten för övervakningstillfället, övervakningsområdet (t.ex. byn), hur många jägare man stött på och hur många som ålagts att visa upp bevis, rapporteras via Oma riista-tjänsten. Anvisning om användning av Oma riista -tjänsten för att anteckna en övervakningshändelse är tillgänglig för verksamhetsledare i jaktvårdsföreningarnas fältjänst samt offentligt på riistainfo.fi -sidor.

Jaktvårdsföreningen kan också ingå ett avtal med Forststyrelsen om genomförande av övervakningen på basis av 23 § i viltförvaltningslagen, varvid de övervakningstillfällen Forststyrelsens övervakare (gäller inte jakt- och fiskeövervakare) genomför räknas jaktföreningen till godo. Också dessa övervakare, vilka är tjänstemän vid Forststyrelsen, måste ha utnämnts till jaktövervakare av Finlands viltcentral. Avtalet med Forststyrelsen angående övervakning måste göras skriftligt. Finlands viltcentral kan be om att få se avtalet. Jaktvårdsföreningen måste komma överens med Forststyrelsen om ett rapporteringsförfarande angående övervakningstillfällena, så att jaktvårdsföreningen kan rapportera uppgifterna gällande övervakningstillfällena till Finlands viltcentral.

Finlands viltcentral rekommenderar att den årliga jaktövervakningen planeras i samarbete mellan närbelägna jaktvårdsföreningar och de myndigheter som ansvarar för upprätthållandet av jaktlagen.

Jaktövervakningen bör om möjligt ske i sampatruller om två jaktövervakare, i sådana fall då övervakningen genomförs utan närvaro av de myndigheter som ansvarar för upprätthållandet av jaktlagen.

I jaktövervakningen skall följas möjliga givna anvisningar av regionförvaltningsverket (www.avi.fi) och order från regionala sammankomstbegränsningar.

4. JAKTÖVERVAKARENS UPPGIFTER OCH RÄTTIGHETER

Enligt 23 § i viltförvaltningslagen:

”Jaktövervakaren har i uppgift att inom sitt verksamhetsområde övervaka jaktens och viltvårdens lagenlighet och vid behov meddela de myndigheter som ansvarar för tillsynen över efterlevnaden av jaktlagen, Finlands viltcentral samt innehavarna av och ägarna till jakträtt om sina observationer och att i detta syfte bistå polisen och andra myndigheter.

Vid utförandet av sin uppgift har jaktövervakaren rätt att kontrollera jägarnas identitet och jakträtt samt att de har betalat jaktvårdsavgift och avlagt skjutprov. Jaktövervakaren har dessutom rätt att granska fångstredskap och fångstmetoder.

Jaktövervakaren ska på begäran uppvisa intyg över sin rätt att vara verksam som jaktövervakare.”

Anvisning:

Jaktövervakarens verksamhetsområde är den jaktvårdsförening för vilken han eller hon har utnämnts till jaktövervakare. Jaktvårdsföreningens styrelse och verksamhetsledare tillsammans med jaktövervakaren sköter om samverkan med markägarna och jakträttsinnehavarna samt om tillsynen över efterlevnaden av jaktlagen tillsammans med ansvariga myndigheter.

Vid en övervakningssituation har jaktövervakaren rätt att kontrollera endast de uppgifter som anges i 23 § 2 mom. i viltförvaltningslagen, nämligen:

- 1) jägarnas identitet,
- 2) jakträtt,
- 3) att de har betalat jaktvårdsavgift (jaktkort),
- 4) att de har avlagt skjutprov (skjutprovsintyg),
- 5) jaktredskap (inklusive skjutvapen och patroner samt bilbågar och pilars lämplighet för jakt) och
- 6) fångstmetoder.

Identiteten kan kontrolleras med pass, körkort eller annat motsvarande identitetsbevis med fotografi. Jaktövervakaren kan även på annat sätt konstatera jägarens identitet. Om jägarens

identitet inte kan bekräftas på ett pålitligt sätt, tas vid behov signalement för att i efterhand försöka identifiera personen.

Jakträtten konstateras antingen genom att visa intyg på jakträtt (som t.ex. markägo, medlemskap i jaktförening eller jakttillstånd) eller hemort, vilken är av betydelse till exempel i områden enligt 8 § i jaktlagen, där jägaren har rätt att jaga i sin hemkommun på statens områden.

Jaktövervakaren har inte andra kontrollrättigheter än de som avses i 23 § 2 mom. i viltförvaltningslagen. De effektivare övervakningsmetoderna, som kontroll av jägarens ryggsäck och motorfordon, kränker jägarens integritet i så hög grad, att sådana metoder endast vidtas av myndigheterna.

För jaktövervakaren kan tillämpas den allmänna rätten att gripa. Om allmän rätt att gripa stadgas i tvångsmedelslagen (450/1987), enligt vilken vem som helst får gripa den som har begått brott och anträffas på bar gärning eller flyende fot, om fängelse kan följa på brottet. Enligt tvångsmedelslagen får, om den som ska gripas gör motstånd eller flyr, den gripande använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att gripa personen i fråga och som utifrån en helhetsbedömning kan anses försvarliga. Vid bedömningen ska hänsyn tas till brottets art, hur den som ska gripas uppträder samt situationen också i övrigt. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i strafflagen (39/1889). Finlands viltcentral betonar att det i första hand är polisens sak att gripa en person som har begått ett brott. Man ska alltså förhålla sig ytterst förbehållsamt till den allmänna rätten att gripa, eftersom det är svårt att dra en gräns för excess i samband med användning av maktmedel och eftersom jaktövervakaren kan åtalas för excess i samband med användning av maktmedel. Finlands viltcentral rekommenderar att jaktövervakaren ber den som anträffas på bar gärning på brottsplatsen att stanna kvar på platsen och vänta på att polisen anländer till platsen. Samtidigt kan man berätta om jaktövervakarens allmänna rätt att gripa. Om den som har begått brott flyr, och personen inte är känd, upptas signalement.

Jaktvårdsföreningen skriver ett intyg till jaktövervakaren om jaktövervakarens rätt efter Finlands viltcentrals utnämningsbeslut. Den jägare som är objekt för övervakningsåtgärden kan utgående från intyget säkerställa att personen som utför övervakningen har rätt att övervaka. Intyg för jaktövervakare fås från Finlands viltcentrals nätbutik.

Jaktvårdsföreningen fyller i intyget till behövliga delar och ger det till jaktövervakaren.

Till intyget kan bifogas fotografi, men intyget är inte ett identitetsbevis.

5. KONTROLL AV JAKTKORT OCH SKJUTPROVSINTYG

Enligt 22 § i jaktlagen:

”Jaktkortet eller en kopia av det samt en personlig identitetshandling ska medföras under jakten och på begäran visas upp för den som enligt 88 § övervakar jakt. Om någon jagar utan att medföra det jaktkort som han eller hon har löst in eller en kopia av det samt en personlig identitetshandling, kan han eller hon dock inom fjorton dagar visa upp handlingen för den som utförde övervakningen eller en person som denne förordnat att utföra övervakningen eller för polisen.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om skyldigheten att visa upp i det momentet avsedda handlingar gäller också skyldigheten för den jägare som är skytt vid jakt på vilt som avses i 21 § att visa upp det intyg över skjutprov eller den kopia som avses i 21 § eller det intyg över ömsesidigt erkännande som avses i 21 a §.

Om jaktkortet eller intyget över skjutprov förkommit kan polisen bevilja anstånd med uppvisandet.”

Anvisning:

Jaktkortet kan betalas på bankkontor, varvid det beläggs med serviceavgift och förses med stämpel på att det har betalats. Jaktkortet kan också betalas via betalautomat, nätbank eller mobilbank. Då fungerar kvitto på betalning eller kopia av kontoutdraget som bevis på utförd betalning. Kvitto på preliminär registrering av betalningen duger inte som bevis på betald avgift. Jaktkort betalda via direktbetalning eller e-faktura är försedda med anteckningen ”Betald”.

Jaktkortets och skjutprovets giltighet kan också verifieras genom Oma riista-tjänsten. Vidare kan man via Oma riista-tjänsten ladda ner och skriva ut en kopia av jaktkortet och av intyget över godkänt skjutprov, om jaktkortet är betalt. Jaktkort och intyg över godkänt skjutprov kan också uppvisas med hjälp av Oma riista-tjänstens mobilapplikation.

Skjutprov kan avläggas som prov i rådjursskytte, prov i älg- och hjortsskytte eller prov i björnskytte samt prov i bågskytte. På skjutprovshintyget som har utfärdats av jaktvårdsföreningen kontrolleras att det är giltigt och att det har avlagts för jakt på det villebråd som jakten i övervakningssituationen gällde.

Blanketter för anmodan om uppvisning av intyg finns på Finlands viltcentrals nätbutik.

Ett förlorat jaktkort kan också ersättas genom Jägarregistret med ett avgiftsbelagt intyg över betald jaktvårdsavgift. Jaktvårdsföreningen ger på förfrågan en avgiftsbelagd kopia på intyget över godkänt skjutprov. Kopian på det giltiga skjutprovet ges av jaktvårdsföreningens verksamhetsledare.

6. OLAGLIGT FÅNGSTREDSKAP

Enligt 81 § i jaktlagen:

”Om en person som i enlighet med 88 § utövar tillsyn över att jaktlagen iakttas påträffar ett förbjudet, på förbjudet sätt eller olovligen utsatt fångstredskap som är gillrat för fångst, får han ta det i förvar eller göra det funktionsodugligt. När ett fångstredskap har tagits i förvar skall polisen utan dröjsmål underrättas därom eller redskapet tillställas polisen för förvaring.

Genom förordning stadgas hur ett fångstredskap som tagits i förvar eller förvaras hos polisen skall tillställas ägaren eller förstöras.”

Enligt 42 § i jaktförordningen (666/1993):

”Är ägaren av en fångstanordning som avses i 81 § 2 mom. i jaktlagen känd och kan fångstanordningen med smärre reparationer ändras så att den fyller de krav som ställs på fångstanordningar eller har dess delar bruksvärde, skall fångstanordningen återlämnas till ägaren. I annat fall skall fångstanordningen förstöras.

Omhändertas en enligt 1 mom. återlämnad fångstanordning på nytt med stöd av 81 § jaktlagen, skall fångstanordningen förstöras.”

Anvisning:

Det lönar sig för jaktvårdsföreningen att i förväg komma överens med polisen om hur man ska förfara med fångstredskap som har tagits i förvar.

Jaktövervakaren har inte rätt att ta i förvar olagliga jaktvapen och/eller patroner eller pilbågar och/eller pilar. Om jaktövervakaren misstänker att till exempel ett skjutvapen inte uppfyller skjutvapenlagen (1/1998) eller jaktlagen eller andra förordningar, ska han eller hon anmäla om ärendet till polisen.

7. JAKTÖVERVAKARENS RÄTTIGHETER I ÖVERVAKNING AV HUNDHÅLLNING

Enligt 54 § i jaktlagen:

”Om någon som avses i 88 § påträffar en hund som hålls i strid med stadgandena i 51 och 52 §, har han rätt att omhänderta hunden.”

Enligt 55 § i jaktlagen:

”Har en hund tagits om hand enligt 53 eller 54 § skall hundägaren, om han är känd, eller polisen omedelbart underrättas om omhändertagandet.

En hundägare som vill återfå sin omhändertagna hund skall lösa ut den inom tio dagar från det han underrättades om omhändertagandet. Om hunden inte löses ut inom nämnda tid eller inom 15 dagar från det den som tog hand om hunden underrättade polisen om

omhändertagandet, får omhändertagaren hunden i sin ägo. Den tidigare ägaren har dock rätt att lösa ut hunden så länge omhändertagaren har den i sin besittning, om han betalar lösen och ersättning enligt 3 mom.

Har en hund omhändertagits av någon annan än en statlig myndighet, skall hundägaren till omhändertagaren betala lösen som är lika stor som jaktvårdsavgiften samt ersättning för skötseln av hunden. Har en hund omhändertagits av en statlig myndighet, skall hundägaren till staten betala ersättning för skötseln. Om beloppet av ersättningen stadgas genom förordning.”

Enligt 32 § i jaktförordningen bestäms ersättning enligt 55 § 3 mom. i jaktlagen för skötsel av hund så, att den till fullo täcker utgifterna för skötseln av den omhändertagna hunden. Som sådana utgifter beaktas arbetsgången vid skötseln, de för skötseln anskaffade förnödenheterna och en skäligen andel av omkostnaderna för de utrymmen som under vårdtiden använts vid skötseln.

Anvisning:

Då jaktvårdsföreningens jaktövervakare har omhändertagit en hund, ska hundägaren till omhändertagaren betala lösen i storleken av viltvårdsavgiften och ersättning för skötseln av hunden så som stadgas 32 § i jaktförordningen.

Jaktvårdsföreningen ska bestämma hur uppföljning av omhändertagande och skötsel av hund och inkomster och utgifter i anslutning därtill ska ordnas av jaktvårdsföreningen. Finlands viltcentral rekommenderar att omhändertagna hundar (åtminstone hundar med okänd ägare) förs till den kommunala hittedjursmottagningen.

Jaktövervakaren har inte rätt att döda en hund.

8. SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Anvisning:

Vid kontroll av fångstredskap (inklusive skjutvapen och patroner samt pilbågar och pilar) ska särskild försiktighet iakttas. Skjutvapnet ska begäras för kontroll med låset öppet eller vapnet brutet. Onödig hantering av vapen ska undvikas.

9. ÖVRIGA SÄRSKILDA ANVISNINGAR

Anvisning:

Jaktövervakaren ansvarar för att övervakningen av jakt följer de gällande föreskrifterna och anvisningarna.

Finlands viltcentral rekommenderar att jaktvårdsföreningen, om inte Finlands viltcentral har utarbetat ett sammandrag, uppgör direktiv för eventuella olyckshändelser.

10. BOKFÖRING, ARVODEN OCH ARKIVERING AV DOKUMENT

Anvisning:

I jaktvårdsföreningens bokföring hålls separata bokföringskonton för inkomster och utgifter för jaktövervakningen. I bokslutet anges inkomsterna från jaktövervakningen som bruttoinkomster och utgifterna som bruttoutgifter.

Jaktvårdsföreningens styrelse beslutar om de arvoden och reseersättningar som ska betalas till jaktövervakarna. På arvoden ska förskottsinnehållning och arbetsgivaravgifter tas ut.

Dokument i anslutning till jaktövervakning, som t.ex. jaktövervakarens intyg, övervakningsrapporter och uppvisningsanmodningar ska bevaras hos jaktvårdsföreningen på så vis, att de inte hamnar i orätta händer. De får användas enbart i jaktövervakning eller i utbildningsevenemang som ordnas av Finlands viltcentral och jaktvårdsföreningarna.

Utnämningsbeslut och förteckningar över jaktövervakare bevaras fem år efter att giltighetstiden för utnämningen har löpt ut. De dokument som uppkommer i jaktövervakningen, som t.ex. övervakningsrapporter och uppvisningsanmodningar bevaras i jaktvårdsföreningens arkiv fem kalenderår efter att räkenskapsperioden har löpt ut. Dokumenten kan förstöras efter de angivna tidpunkterna. Förstöringen ska ske till exempel genom att bränna eller använda dokumentförstörare, så att dokumenten inte kan hamna i orätta händer.

11. TILLÄGGSINFORMATION

Finlands viltcentrals centralbyrå och regionkontoren ger ytterligare information om frågor i anslutning till jaktövervakning.

FINLANDS VILTCENTRAL

Sauli Härkönen
chef för offentliga förvaltningsuppgifter

Teemu Lamberg
viltplanerare

FÖR KÄNNEDOM Finlands viltcentral och dess regionkontor